

Док Косово пролази кроз политички реализам економских изазова, после емоција око независности, изгледа да сада Хашим Тачи много вреди у владању земљом нешто дуже од четири месеца након гласања у Парламенту.

Он полако постаје доминантна политичка фигура. Његова власт се брзо шири и на безбедност и економију. Али, одређени број скептика и ривала често на његово кретање гледа као на покушај да се постави за ауторитативног лидера, који контролише све.

Премијер Хашим Тачи наставља да говори хладно. Он бира речи, не жели да изгледа као конфликтни политичар и углавном бира двосмислене изразе када говори о ривалима. Сада је веома пажљив и са својим старим ривалом, са којим дели власт – Демократским савезом Косова.

Политичар који је током прошлог месеца највише профитирао од присуства медија зато што је предводио земљу на дан независности, сада се суочава са потребом да да одговоре на молбе из области економије, здравства, енергетике, образовања.

Биће му тешко, наравно. Али он за то има одговор – његова одговорност не траје четири месеца, већ четири године. Неколико година је био премијер у сенци са жељом да постане признати премијер. Жеља Хашима Тачија се испунила. Сада он треба да испуни жеље гласача.

Експресс: Господине Тачи, да ли сматрате да је ово први пут да сте премијер или други?

Хашим Тачи: Ово је у ствари други пут како имам ту одговорност да будем премијер Косова. Први пут сам био премијер Владе Косова после споразума о косовском политичком и војном јединству у Рамбујеу. Тадашњи положај је имао легалну грађанску

основу и јединство политичког спектра. Сада настављам са одговорностима добијеним путем гласова и воље грађана Косова, на изборима 17. новембра. Оба временска периода су била одлучујућа за грађане. Период првог мандата је резултирао ослобођењем Косова, а почетак другог мандата проглашењем независности. Осећам се одговорним за обављен посао и за сву посвећеност.

Експрес: После 1999. године дошло је до дивље политичке трговине. Да ли је политичка сцена претрпела промене?

Хашим Тачи: Раније смо имали спектар који није био култивисан онолико колико је то било потребно. То је био узрок околности и посебних услова српске власти на Косову, недостатка довољног демократског простора, демократске дебате и суочавања конкурентских идеја и пројеката. Док је период после ослобођења па до сада – транзициони период, не и лак, период слабости али и успеха. Могу да кажем да данас имамо напреднији политички спектар. Развијенију демократску културу. Бавимо се првом фазом демократске консолидације државних институција. Али, и са еманципацијом грађана, у смислу рефлектовања плуралистичких демократских вредности.

Експрес: У региону, на пример у Македонији и Србији, видимо затегнуте односе између политичких партија, као и у прошлости. Да ли је тренутна реалност на Косову заслуга међународног присуства и да ли постоји опасност од погоршања стана?

Хашим Тачи: Косовски политички спектар је увек био јединствен. Постојале су разлике, које су увек превазилажене када се радило о интересу земље и грађана. По мени, то је сасвим нормално. Такође, то је заслуга целокупног лидерства које је присутно у овом политичком окружењу, али у исто време има везе и са легитимношћу институционалне државне хијерархије. После избора 17. новембра одустало се, у легитимном смислу, од импровизација некадашњих лидера. Сада постоји поштовање гласова грађана.

Експрес: Назвали сте политички спектар „изванредним“. Од тог спектра зависи да ли ће Косово имати поносан пут као држава. У међувремену сте учинили нека дискутабилна именована, као министра спољних послова или председника одбора јавних компанија...

Хашим Тачи: На Косову постоји добра влада, владавина закона, модерна правна инфраструктура по критеријумима Европске Уније. Мој ранији мото је био „Поноси се Косовом“. То је била порука упућена свим грађанима, јер сам веровао земљи, грађанима и њиховој вољи са којом се можемо променити на боље. Данас такође позивам све грађане да буду поносни на независно Косово. То је изванредно достигнуће, историјско. То је заслуга целокупног косовског политичког спектра, свих грађана, заслуга политичког и државног јединства, вишестране флексибилности која је показана. И ауторитет представљања спољне политике је легитиман и законски ауторитет, то је споразумно представљање коалиције, али у исто време и тренутне одговорности, као и политичке визије. И именовање кроз различите институционалне ресурсе је поштовање професионалног приступа и одговорности према грађанима и политичкој основи.

Експрес: Како онда објашњавате пад кредибилности политичара? Можемо се присетити и ниске излазности на изборе 17. новембра...

Хашим Тачи : Никада у историји Косова, земља није имала толико снажну политичку кредибилност и јединство, и никада пре Косово није било толико поштовано од стране међународне заједнице. На свим састанцима које сам имао у земљи и иностранству, свет се добро осећа због напретка Косова и осећа се поносним што је признао Косово као независну, демократску и мултиетничку државу.

Експрес: На почетку сте били оптимиста да ће број признавања прећи 100. Шта кажете сада када нас је признало 40 држава?

Хашим Тачи: Оптимизам дефинитивно само расте. Имамо снажно међународно признавање, демократског света и наставак процеса припрема за нова признавања. Очекивали смо да ће земље Исламске конференције мало раније признати независност Косова, али им је потребно још мало унутрашњих консултација. Ипак, Косово држи рекорд у историји признавања држава које су проистекле из бивше Југославије. Ако се упореди само са Словенијом или Хрватском, за овај временски период Косово је много испред. Желим да верујем да ће доћи до признавања и од стране држава Исламске конференције, од држава у Африци, Латинској Америци и у исто време од преосталих држава ЕУ и региона. Од великог је значаја што је дошло до признавања од већине држава чланица ЕУ, НАТО и Савета безбедности.

Експрес: Колики би могао да буде број држава које ће признати Косово до 17.

фебруара следеће године?

Хашим Тачи: Политику и дипломатију никада нисам разумео нити сам се икада кладио. Желим да истакнем да ће 17. фебруара следеће године Косово бити једна веома снажна држава, призната, веома прихваћена и интегрисана у све евроатлантске структуре и у исто време у међународне економске структуре.

Ехпрес: Да ли сматрате да је Скендер Хусени најадекватнија особа за лобирање и повећање свести држава за признавање Косова?

Хашим Тачи: Признавање независности Косова није резултат рада једног човека, нити једне институције. Кредибилност, снагу и позитивну слику Косова су створиле институције, достојанствено понашање грађана и достојанствена прослава независности Косова, некадашњи грађански отпор, отпор 1998-1999, период транзиције, и наша прозападна оријентација, политичка и грађанска.

Ехпрес: Да ли Хусени током представљања у тим државама Косову даје снажније димензије?

Хашим Тачи: Министар спољних послова ће представљати државну политику Косова.

Ехпрес: Ко је именовао министра спољних послова? Ви, председник Сејдиу, или заједно?

Хашим Тачи: Поштована је иста процедура као и за све министре у Влади. Предложила га је одговарајућа партија и ја сам то подржао.

Ехпрес: Речено је да је до тог именовања дошло због сарадње у Тиму јединства. Али, јавило се незадовољство и у једном делу председништва ДСК...

Хашим Тачи: За тако нешто нисам чуо. Ја веома добро сарађујем са свим министрима, близак сам са читавим косовским политичким спектром.

Експрес: Посланик Бујар Букоши је пре неколико дана рекао да се ви према министрима ДСК-а понашате као очух...

Хашим Тачи: Ја их једнако све поштујем. То су професионалци, веома одговорни и спремни за сарадњу.

Експрес: Како изгледа сарадња са ДСК-ом?

Хашим Тачи: То је сарадња у државном интересу Републике Косово, интересу свих грађана, интересу економског развоја и представљања позитивне слике Косова.

Експрес: Да ли сте некада мислили да ћете формирати коалицију са ДСК-ом. Током послератних година нисте били у добрим односима са том партијом...

Хашим Тачи: Ја никада у свом животу нисам ништа искључивао. Увек сам био пун разумевања, ради победе националних, демократских, грађанских и про-западних вредности. Такав приступ је тријумфовао. Ја, и када сам победио на изборима, нисам ништа искључио. Зато, сада имамо владу на основу формуле за коју смо сигурни да ће бити веома функционална. И то показују резултати и грађанима, и међународној заједници.

Експрес: Ко се променио, ДСК, ДПК, или обе политичке партије, да би могле заједно да уђу у Владу, иако имају само лепе речи једна за другу?

Хашим Тачи: Сви смо се помало променили. Али да бисмо сви променили Косово на

боље.

Ехпресс: Датума 15. јуна на снагу ступа Устав Косова, на основу кога председник треба да буде само председник?

Хашим Тачи : Фатмир Сејдиу је председник Косова, култивише дух јединства грађана, има своје одговорности у складу са уставном основом Републике Косово. Наравно, поштоваће одговарајућу основу функционисања председникове институције.

Ехпресс: По Уставу Косова не можеш да будеш и лидер партије и председник. Не постоји ништа између. Да ли ће председник и даље бити лидер партије?

Хашим Тачи: Не постоји ништа између, али постоји адекватно уставно решење.

Ехпресс: Када ће косовски лидери донети одлуку о термину одржавања избора. Неки интерпретирају одговарајућу одредбу у предлогу Мартија Ахтисарија, други за основу узимају тадашње политичке околности...

Хашим Тачи : Све ће бити у складу са основама Устава Републике Косово и сви имамо обавезу да поштујемо одлуке заједничких институција о државној агенди. Не постоји никаква дилема у том правцу, не чујем ни један глас противљења. Садашње институције имају највишу грађанску легитимност, јер институцијама управљају особе које су победиле на изборима на основу хијерархије и у исто време документ председника Ахтисарија подразумева владавину права, рат против негативних феномена, корупције, организованог криминала. Желим да ми сви буду сарадници у том правцу.

Ехпресс: Ваша изјава подразумева да избори треба да се одрже после четири године, по одредбама Устава?

Хашим Тачи: Косовске институције су добиле мандат од грађана и у том правцу ће се

поштовати Устав Републике Косово. Већ смо почели са веома конструктивном дебатов којој ће довести до доношења Закона о изборима. Не желим да утичем на то ни у ком погледу.

Експрес: Да ли је у реду да се потпуно игнорише опозиција око једног проблема који ипак постоји? План Мартија Ахтисарија је документ који је везан за Устав и у њему се говори о изборима после девет месеци...

Хашим Тачи: Сви ми треба да поштујемо демократски ред, изборни закон и уставну основу Косова.

Експрес: Да ли имате снаге да водите земљу у којој влада право?

Хашим Тачи: Грађани знају моје ставове око одређених питања некадашњег лошег управљања. Влада Косова има потпуну политичку вољу да се не меша у органе правосуђа, да подржи одговарајуће органе у рату против негативних феномена. У том правцу ћемо бити бескомпромисни.

Експрес: У јуну би требало да се састави пакет имена судија и тужилаца. Да ли постоји могућност да се одабир изврши професионално као са обавештајном службом?

Хашим Тачи: Реформе у правосуђу су тек почеле. То су велике реформе које ће имати постепен ефекат који ће директо утицати на култивисање правосудних институција, превазилажење представљених односа из прошлости и утемељивање реформи по стандардима међународне заједнице. Не можемо да поричемо посао, али не можемо ни да у потпуности будемо задовољни. Траже се реформе, и неке су почеле, и ја ћу снажно подржавати све оне реформе које косовском правосуђу заиста дају истински карактер.

Експрес: Да ли ови људи могу да буду протагонисти у тим реформама? Да ли правосудни систем може да се реформише са овим људима који су ту били осам године?

Хашим Тачи: Процес не треба персонализовати. Међутим, желим да верујем да постоји добра воља.

Ехпрес: Где видите главне изазове у развоју ове земље?

Хашим Тачи: Независност Косова није донела изненадно чудо, већ је отворила једну перспективу земљи и грађанима, у смислу економије, доброг социјалног стања, реформи. Једну перспективу која је спора, али сигурна. То су изазови са којима се суочавамо. Током ових девет година било је пропуста и слабости, али је то била успешна транзиција која се завршава са ступањем на снагу Устава, што ће довести до свеобухватног прогреса.

Ехпрес: Који је највећи проблем тренутно на Косову?

Хашим Тачи : Незапосленост и енергетски систем. Ту је већ осам, девет година било лошег управљања. То су веома велики изазови. Започели смо са великом одговорношћу и професионализмом, са домаћим и међународним стручњацима. Наставићемо са истом одговорношћу. Током ова четири месеца, почели смо да отварамо нову перспективу у енергетском сектору, не само са актуелним капацитетима већ и са хидроенергетским, соларним и ваздушним системима. Зато желим да верујем да ће ускоро Косово имати добар и стабилан енергетски систем, не само за земљу и грађане, него и за регион.

Ехпрес: Две главне тачке вашег изборног програма су били енергетика и магистрале. Да ли постоји неки рок када би могли да имамо непрекидно струју по 20 сати и када би већина послова око магистрала била готова? Колико ћете још времена оптуживати прошли систем од осам, девет година?

Хашим Тачи: Не треба оптуживати никога. Треба сарађивати са свима, да би заједно постигли успех. Рекао сам, то није тромесечна одговорност, већ одговорност читавог мандата. Улична инфраструктура преживљава истински „бум“ у проширивању магистрала, изградњи нових путева, обнови старих, ради се у свим правцима и у сваком углу територије Косова. То су велике инвестиције и ово је тек почетак. И у образовање је

доста инвестирано. Наставиће се и са реформама у здравству. Почеле су и економске реформе које ће се одразити на читав бизнис и економски развој Косова.

Ехпресс: Када сте били лидер опозиције, једно време су вас оптуживали да се понашате као премијер. Да ли тренутно свако обавља своју улогу по Уставу?

Хашим Тачи: Ја вршим улогу премијера, на основу Устава, изабран сам од грађана и косовских институција. Нисам победио на изборима као премијер, већ као лидер опозиције.

Ехпресс: Агим Чеку вас је оптужио да више правите спектакл него што владате. Какав је ваш одговор?

Хашим Тачи: Наравно да се виде резултати једне владе која ради. Ако неко мисли да су булдожери по улици, компјутери по школама и добар посао који се обавља у другим секторима спектакл, онда је то једна слободна процена.

Ехпресс: Када ћете се састати са Рамушем Харадинајем?

Хашим Тачи: У свако доба.

Ехпресс: Један састанак је био предвиђен током прошле две недеље, али до њега није дошло...

Хашим Тачи : До састанка ће врло брзо доћи. Само је питање агенде, техничко питање.

Ехпресс: Да ли Харадинаја сматрате са свог јединог политичког ривала?

Хашим Тачи: У косовском политичком спектру свако има своју улогу, у складу са вољом грађана. Сви заједно треба да изградимо ново Косово.

Ехпрес: Да ли политичке партије понекад одређују функционисање бизниса и органа правосуђа?

Хашим Тачи: Будућност институција Републике Косово првобитно одређује воља грађана а затим професионални приступ и државне одговорности институција, а никако политички утицај.

Ехпрес: Да ли ће шеф обавештајне службе бити неко ко је вама поуздан?

Хашим Тачи: Шеф обавештајне службе, или њени лидери ће бити професионалци, без партијског утицаја, али веома одговорни. Косово има покушаје у прошлости, има тренутну одговорност и визију за будућност.

Ехпрес: А што се тиче амбасадора, да ли постоји нека листа кандидата?

Хашим Тачи : Убрзо ће почети отварање амбасада у многим земљама света и објавиће се списак имена. Имамо сталне консултације да питање амбасадора не буде талац уских партијских оквира, већ поштовање ауторитативних и професионалних лица.

Ехпрес: Прича се да сте веома ауторитативни и да не поштујете мишљења министара нити било кога другог на политичкој сцени. Јел' спроводите ваш ауторитет на штету слободе мишљења и изражавања?

Хашим Тачи: Никада у историји Косова није постојала влада која је била транспарентнија и више комуницирала са медијима. Ако неко сарадњу схвата као

ауторитативност, то је онда ствар замене концепта. Ја сам сарадник заједнице цивилног друштва, слободних медија. Али никада не треба способност ефикасног владања заменити са ауторитативношћу.

Експрес: Да ли ће УНМИК бити овде после 15. јуна. Како изгледа ваша формула решена?

Хашим Тачи: Треба поздравити међународно присуство. ОУН је обавила добар посао током осам, девет година. После 15. јуна ћемо имати нову саветодавну улогу и међународно надгледање и доћи ће до блиске сарадње.

Експрес: Ни међународна заједница не зна јасно своју улогу после 15. јуна?

Хашим Тачи: Мислим да ће се све разјаснити и не постоји никаква дилема коју треба преувеличавати.

Експрес: Ко ће бити ваш партнер после 15. јуна, Шеф УНМИК-а или ИЦО-а?

Хашим Тачи: То ће бити међународни цивилни ауторитет, уз високо поштовање мандата ОУН-а.

Експрес: Да ли имате формални контакт са Београдом?

Хашим Тачи: Тренутно немамо. Али, Приштина је спремна за сарадњу али само као две посебне државе.

Експрес: Говорило се о могућности нових преговора по моделу две Немачке који је поменут и током преговора. Шта ви кажете?

Интервју са Хашимом Тачијем

Пише: Берат Бужаља, Артан Мустафа
четвртак, 22 мај 2008 11:30

Хашим Тачи : Преговори о Косову су се завршили прошле године, тако да је то опција менталитета из прошлости која се не слаже са косовском реалношћу, ставом међународне заједнице и будућношћу Косова.

Express, 20.05.2008.